

BEBA OD 2 GODINE

- Hoda sama, trči, penje se na namještaj i spušta sa njega bez tuđe pomoći
- Samostalno jede kašikom
- Zna da pokaže imenovane predmete ili slike
- Kombinuje riječi
- Slijedi jednostavne instrukcije koje joj roditelji daju
- Švrlja po papiru ukoliko dobije olovku ili bojicu
- Uživa u kratkim pjesmicama i pričama
- Imitira ponašanje drugih (koje doživljava kao važne osobe)
- Pokazuje znake ljubomore

ZNACI UPOZORENJA

- Ne reaguje na druge osobe
- Ne može stabilno da hoda i teško održava ravnotežu
- Nema apetit
- Ima neobjašnjive povrede, pokazuje čudne promjene u ponašanju, posebno u prisustvu nepoznatih ljudi

U ovoj fazi, roditelji treba da čitaju priče svom djetetu, pjevaju mu/joj, razgovaraju i igraju se s njim/njom; uče dijete da izbjegava opasnosti; prestanu tepati kako bi dijete uspješno ovladalo govorom; utvrde jednostavna pravila ponašanja i postave realna očekivanja; budu uporni i dosljedni; pohvale i ohrabre dobro ponašanje i pokušaje djeteta da se osamostali; ohrabruju dijete da proba različite vrste hrane, ali bez prisiljavanja da jede nešto što mu/joj se ne sviđa.

DIJETE DO 3 GODINE

- Prepoznaje i identifikuje skoro sve uobičajene predmete i slike
- Hoda, trči, šutira, skače i ide uz i niz stepenice
- Jede samo
- Zna svoje ime, pol i godine
- Može da imenuje boje
- Stiče higijenske navike
- Izgovara rečenice sa malo riječi
- Izražava (pokazuje) osjećanja
- Jednu ruku koristi više nego drugu
- Može samo da obuče neke djelove odjeće

ZNACI UPOZORENJA

- Ne pokazuje interesovanje za igru
- Nema razvijenu finu motoriku
- Ne razumije jednostavne instrukcije
- Često pada
- Ne uspijeva da izgovori cjelovitu rečenicu
- Ima slab apetit i nije zainteresovano za hranu
- Ne plaši se očigledne opasnosti
- Bez povoda pokazuje znake agresivnosti prema sebi i drugima

U ovoj razvojnoj fazi, roditelji treba da podstiču djetetovu maštu; traže da im pokaže i imenuje djelove tijela; pričaju priče, čitaju knjige; zajedno crtaju i gledaju dječje filmove; pomažu mu/joj da nauči jednostavne pjesmice; koriste glinu i prave loptice i gliste; daju mu/joj papir i bojice da crta; igraju se loptom; daju mu/joj lični pribor za jelo; podstiču ga/je da se samostalno oblači, da pere ruke i zube, kao i da koristi toalet bez ičije pomoći.

MINISTARSTVO ZDRAVLJA
www.mzdravlja.gov.me/ministarstvo

UNICEF CRNA GORA
www.unicef.org/montenegro

Fotografija: © UNICEF Crna Gora / Duško Miljanić

RAZVOJ DJETETA DO TREĆE GODINE

MINISTARSTVO
ZDRAVLJA

Fotografije: © UNICEF Crna Gora / Duško Miljanić

SVAKO JE DIJETE JEDINSTVENO PA SE NJEGOV RAZVOJ NE MOŽE GENERALIZOVATI. DA BI LAKŠE PRATILI NAPREDOVANJE SVOG DJETETA, RODITELJI TREBA DA BUDU UPOZNATI SA NEKIM OSNOVNIM KARAKTERISTIKAMA NJEGOVOG/NJENOG RAZVOJA. MEĐUTIM, OVE RAZVOJNE KARAKTERISTIKE TREBA SHVATITI KAO NEKU VRSTU SMJERNICA KOJE NAM KAZUJU U KOJEM PERIODU MOŽEMO OČEKIVATI DA NAŠA BEBA POČNE DA SJEDI, HODA, PRIČA... PRI TOME, RODITELJI TREBA DA ZNAJU DA NEKE BEBE U ODREĐENIM RAZVOJNIM OBLASTIMA NAPREDUJU BRŽE, A U DRUGIMA SPORIJE. PRECIZNO VRIJEME POJAVE RAZNIH VRSTA PONAŠANJA NIJE MOGUĆE UTVRDITI KAO PRAVILO KOJE ĆE VAŽITI ZA SVU DJECU. OSIM RAZLIKA U RAZVOJU KOJE MEĐU DJECOM PRIRODNO POSTOJE, RAZLOG SPORIJE OVLADAVANJA VJEŠTINAMA MOŽE BITI I NEKA BOLEST DJETETA. RODITELJI KOJI OSJEĆAJU ZABRINUTOST ZBOG SLABOG NAPREDOVANJA SVOJE BEBE, TREBA BEZ OKLIJEVANJA DA SE OBRATE PEDIJATRU.

BEBA U 1. MJESECU ŽIVOTA

- Reaguje na poznate glasove i zvukove
- Dobro sisa, rukama dodiruje majčine grudi
- Stavlja šake u usta
- Okreće glavu prema ruci koja je miluje

ZNACI UPOZORENJA

- Često i dugo plače, bez vidljivog razloga
- Slabo sisa ili odbija da sisa
- Slabije reaguje ili ne reaguje na jake zvuke i svjetlo
- Slabo pokreće ruke i noge
- Povraća, ima proliv, otežano i ubrzano diše, pokazuje neke druge simptome bolesti

U ovoj razvojnoj fazi roditelji treba što češće da maze svoju bebu, da joj pričaju, pjevaju, da budu nježni i strpljivi, kao i da je obavezno povedu na kontrolu kada napuni mjesec dana.

BEBA DO 6 MJESECI ŽIVOTA

- Težina bebe se udvostručuje u odnosu na porođajnu
- Sjedi uz pridržavanje
- Okreće se na lijevu i desnu stranu, kada leži na stomaku, može sama da se prevrne na leđa
- Reaguje kada vidi poznato lice i kada se izgovori njeno ime
- Guče i imitira zvuke
- Počinje da oponaša zvuke i izraze lica
- Hvata predmete, razgleda ih i protresa
- Kada leži na stomaku, podiže glavu i isteže vrat

ZNACI UPOZORENJA

- Pokreće se s teškoćom
- Slabo reaguje ili ne reaguje na zvuke, poznata lica, majčinu dojku
- Odbija dojku
- Izgleda ukočeno

U ovoj fazi roditelji treba da stavljaju bebu na čvrstu, ravnu i bezbjednu površinu, kako bi mogla slobodno da se pokreće. Treba da reaguju na bebino gugutanje, da nastave da joj čitaju, pjevaju, da je drže u položaju iz kojeg može da posmatra šta se dešava oko nje.

BEBA DO 12 MJESECI

- Težina bebe se utrostručuje u odnosu na porođajnu
- Sjedi bez pomoći
- Hoda držeći se za namještaj
- Puzi oslonjena na ruke i koljena, uspinje se i stoji pridržavajući se
- Pokušava da oponaša riječi, razumije jednostavne zahtjeve i pitanja ("Ne to!", "Gdje je meda?")
- Oponaša zvukove i gestove da bi skrenula pažnju na sebe
- Uživa u igri skrivanja i tapšanja rukama ("Taši, taši, tanana" ...)

ZNACI UPOZORENJA

- Ne reaguje na roditelje
- Ne ponavlja zvukove
- Ne prati pogledom predmete koji se kreću
- Ima slab apetit ili odbija hranu

U ovoj fazi roditelji treba da se trude da stimulišu razvoj bebe kroz igru, da pokazuju i imenuju predmete iz njene okoline, da joj daju slikovnice, da njen prostor za igru učine bezbjednim kako bi se izbjegle moguće nezgode.